

Junaški slovenski topničarji.

(Izvirni dopis iz bojišča.)

Srečne pozdrave od baterije I. domobranskega poljskega artilerijskega polka pošiljamo narodnjaki in vrli Slovenci iz bojnega polja. Slovenski fantje smo se vedno čili in zdravi. Mnogo težav in bridkosti smo že prestali na italijanskem bojišču. Topovi so grmeli in vrlo smo napredovali in služili našemu presvitlemu nadvovodu Karolu, ki nas je vodil po pravem potu. Iz Laškega smo se podali na rusko bojno polje. Sedaj pa se borimo spet z Lahom, ki nas s hudim ognjem obsiplje. Naši topovi pa mu tudi pridno odgovarjajo in ravno tako tudi naša vrta in izvrstna infanterija, ki se bori v deževnem in sneženem vremenu. Bog nam daje zmiraj pomoč in pogum, da se vedno vstrajno borimo za domovino in za našega presvitlega cesarja. Želimo in prosimo pa Boga, da bi povsod bila naša srečna zmaga.

Ljube žene in otročiče, sestra, brate in starše, naše sorodnike, znance in prijatelje pozdravljamo iz daljnega kraja. Še hvala Bogu vsi zdravi možje in mladeniči: Jernej Sitar, desetnik iz St. Andraža pri Velenju; Ivan Zaje, desetnik, iz St. Ilja pri Velenju; Ivan Pustinek, poddesetnik iz Skal pri Velenju; topničarji Franc Kralj iz Založ pri Polzeli, Iv. Haljan iz St. Jurija ob južni žel., Jurij Soline iz Trnovelj pri Celju in Ivan Grahar iz St. Pavla pri Preboldu.

Slovenski Orel v južnih Tirolah.

Josip Pišek, bivši načelnik celjskega Orla, sedaj predmojster pri poljskih havbicah, piše svojim domačim:

Bojno polje, 11. okt.

Dragi domači!

Hočem Vam nekoliko popisati naš res zanimivi kraj ter Vas malo seznaniti z našim sedanjim položajem. Počutimo se tu zdaj malo bolj zadovoljne, ker smo že nekoliko pozabili svojo trudapolno pot v sedanjo postojanko. Postojanka sama na sebi ni napačna, le pot do nje je zato bolj težavna. Nahaja se v pravcatem kotlu, ki je krog in krog obdan z visokimi gorami, ali bolj odkrito povedano: z golim, divjim skalovjem. Tu nam polentarji pač težko pridejo do živega, zato smo jim pa mi tem lažje prav pošteno zasolili ter smo jih mnogokrat že poprej prehiteli in uničili njih namero. Vedno se še trudijo na mnogih mestih predreti našo rojno črto, toda njihovi napadi so se še vedno razbili ob žilavem odporu naših hrabrih čet. Mnogo čitamo o svojih sobratih ob Soči, kako hrabro da branijo našo domovino, pa tudi mi ne zaostajamo za njimi, kajti precejšnji odlomek od njih je ostal še tu v Tirolah. Kadar se čutimo malo bolj varne, pa plazimo po gorah, odkoder se nam nudi prekrasen razgled. Nad vse lep je pogled na Rožnati vrt v Dolomiti, ki upliva naravnost čarobno na človeka. Posebno ob solnčnem zahodu, ko se poslavljajo že zadnji solnčni žarki, se vidi, kakor da bi bilo celo skalovje iz samega izklesanega rdečemedrega mramorja. Na levem pobočju pa se mogočno vzdiguje gorovje Ortlerjeve skupine, katero se polagoma izgublja kakor velikanski morski val v neizmerne daljave. Po nižavah se razprostirajo lične vase, katere oklajajo lepo zeleni travniki in rodovitna polja, po gorskem prelazu pa pridri bistri potoki ter se vije kakor srebrni trak po zelenih livadah. Tu se vidi živo in naravno vse lepše, kakor v najimenitnejšem kino. Torej nam nudi vojna tudi nekaj lepega, samo žal, da le trenotno. Ko dospemo zopet nazaj v svojo kotlino in začnemo na novo razpravljati o lepoti kraja, pa pridemo nazadnje vendar do zaključka, da so v domačem ozemlju le še lepši in prijaznejši kraji. Zapadel nam je že tudi sneg, kateri nas je pa že zopet zapustil. Za kako dolgo, je vprašanje. Obeta se nam vedno gotoveje, da bomo najbrže prezimili tu med gorami. Čprav bolj zapuščen in ločen od sveta, nam vendar dnevi precej hitro potekajo. Za nas najbolj važen je pač tisti dan, ko pride pošta, poročila z doma, in naš obišče naš toliko zaželjeni „Slovenski Gospodar“, kateri nas še najbolj zadovolji z novicami iz domačih krajev ter n. s. vsaj nekoliko seznanji z širnim svetom. Tako tu preživljamo svoje težke dni, kateri ne vzamejo konca, ter si želimo srečne vrnitve in skorajšnjega svidenja, v kar pomozí Bog!

Prav prirske pozdrave vsem domačim, znancem in prijateljem pošilja iz daljnih dolomitskih gor Vaš hvaležni Pepi.

Macedonsko bojišče.

Na macedonskem bojišču se je vojni položaj izpremenil v prid Bolgarom, ker je ustavljeno prodiranje srbsko-francoskih čet pred Bitoljem in ob rekici Crni. Za Bitolj ni več nobene nevarnosti; Bitolj se nahaja trdno v bolgarski oblasti. Rumunija zahteva vedno glasneje, da se jo razbremeniti z velikopotezno ofenzivo na macedonskem bojišču. General Sarraill se pa do tega koraka ne more odločiti, češ, v njegovi armadi vladajo nalezljive bolezni in ker ima na razpolago zelo slabo vojaštvo — izmeček vseh narodov.

Francosko bojišče.

Na francoskem bojišču se še vedno nadaljuje velika angleško-francoska ofenziva, ki že traja celih 21 tednov in se sme imenovati ena sama nepretrgana velikanska bitka. Na velikem četverospornem vojnem posvetovanju v francoskem mestu Boulogne dne 19. oktobra so sklenili razbremeniti po možnosti Rumunijo in izvojevati se pred pričetkom zime odločilnih vspelov na francoskem bojišču. V ta namen si je francoski vrhovni poveljnik general Joffre izbral ozemlje pri Verdunu. V štiridnevni borbi od 20. do 23. oktobra so se Francozi vrgli z vso silo na verdunsko predutrdbo Douaumont, da prebijejo na tem ozemlju nemško bojno črto. Posrečilo jim se je sicer dne 23. oktobra zavzeti Douaumont, toda glavna želja, prebiti na tem ozemlju nemško bojno črto, se jim ni posrečila. V zadnjih dneh se je še tudi posrečilo angleško-francoskim četam zavzeti dve porušeni vasi in pridobiti nekaj ozemlja severno od Somme, toda na južnem bregu Somme so pa izgubili nekoliko ozemlja. Angleški listi pišejo, da bo trajala angleško-francoska velika ofenziva baje do dne 1. decembra.

Kako je padel Douaumont.

V hudih bojih za Verdun v letošnji spomladi se je Nemcem posrečilo zavzeti važno verdunsko predutrdbo Douaumont, ki leži severno-vzhodno od Verduna. V izvanredno srditih štiridnevih bojih so Francozi dne 23. oktobra iztrgali Nemcem to v razvaline spremenjeno utrdbo. Borbo za Douaumont opisuje očividec sledeče: Od 20. do 23. oktobra so Francozi s tako silo obstreljevali Douaumont, da je bobnela zemlja kakor ob najhujšem potresu. Iz 120 velikanskih topovskih žrel so padale granate na to utrdbo. Bobnelo in grmelo je, kakor bi bil sodni dan. Dim iz topov je bil tako gost, da je zatemnelo sonce in zrak je bil več kilometrov naokrog tako gorek in smrdljiv, dušljivi plini tako gosti, da je sleherne mu živemu bitju zapiralo sapo. Pet francoskih divizij se je navalilo na Verdun. Ker so se v utrdbi vnele zaloge bencina, je bila nemška posadka prisiljena zapustiti gorečo utrdbo. Ko so vdrlje prve francoske čete v razbito utrdbo, je bila ista že izpraznjena in Francozi so zavzeli kup razvalin. Borba za utrdbo Douaumont prekaša glede srditosti vse dosežanje trdnjavske boje.

Mir na Grškem.

Zdi se, da je vsled dvornih vplivov iz Rusije in Anglije gonja proti kralju Konstantinu ustavljena. Med kraljem in četverospornom je prišlo do sporazuma in sicer se pravi, da na tej-le podlagi: Kralja se ne bo več nadlegovalo, ako hoče ostati nepristranski ter se noče udeležiti vojske. Pač pa kralj ne bo oviral onega dela dežele, ki se je pridružil Venizelosu, da se udeleži vojske nasproti Bolgariji. Kralj bo moral vse opustiti, kar bi ogrožalo četverospornom čete v hrbtu, a kralja se bo za to pustilo v mirni posesti vlade in onega dela dežele, ki mu je ostal zvest. Četverospornom ne bo pripoznal Venizelosove vlade. Iz Grške prihajajo poročila, ki pravijo, da so kraljevi pristaši srečni nad tem izidom več kot enoletnega domačega prepira, a Venizelosovi pristaši so potrti.

Norveška in Nemčija

Ker je Nemčija potapljala tudi norveške ladje, ki so vozile Rusom vojno gradivo, je Norveška prepovedala vsem podmorskim čolnom plovbo v norveških vodih. To je bilo seveda naperjeno proti Nemčiji. Nastala je med obema državama velika napetost, in bilo se je bati, da pride do skrajnosti. Sedaj pa že razglašajo norveški državniki, da Norveška ne mara vstopiti v vojsko.

Japonska in Amerika.

Da Japonska hoče med svetovno vojsko dobiti navdvalo nad Kitajsko, je znana stvar. Rusiji in Angliji sicer to ni nič kaj po godu, toda ker sta z Japonsko vojni zaveznici, ne moreta ničesar storiti. A bolj razburjena se kaže nad japonskim postopanjem Severna Amerika, ki hoče imeti za svojo trgovino prosta in odprta vrata na Kitajsko. Severna Amerika pa se boji sama začeti vojsko z Japonsko. Za to se še bolj ogleduje za pomoč angleškega brodovja. In iz tega bo sledilo, da bo v bližnjem času Severna Amerika Angležem nasproti še bolj prijazna, a Nemcem nasproti še bolj sovražno postopala. Na Japonskem so dobili novega ministrskega predsednika Te-rauch-ja, o katerem se pravi, da je mož brez strahu.

Tedenske novice

Duhovniške vesti. Na Bizeljsko je prestavljen kot kaplan č. g. Alojzij Musi s Polzele. Č. g. Bog-

dan Lendovšek, kaplan v Vojniku, je vpoklican kot vojni kurat ter odrine te dni na bojišče. — Č. g. Jakob Palir, kaplan na Bizeljskem, je prestavljen kot provizor na Žusem.

Ogrski Slovenec-bogoslovec umrl. V Trnju je umrl, kakor poročajo »Novine«, bivši bogoslovec somboteljskega duhovnega semenišča, Matjaš Horvat. Pred šestimi leti je moral radi jetike zapustiti semenišče. Na domu je po smrti svojega očeta bil skrben gospodar, nekak oče osmerim mlajšim bratcem in sestricam. Z velikim veseljem je opravljal vse kmetsko delo. Pogreba se je poleg številnega ljudstva udeležilo 5 gg. duhovnikov.

Vojni kurat č. g. Rajmund Bratanič piše svojemu prijatelju J. L. iz sibirskega vjetništva (Daurija, Transbajkalskaja doroga) med drugim: Dragi! Bil sem mnenja, da mojega pisanja nisi dobil; zato danes ob prejemu Tvoje dopisnice veselje toli večje. Kaj novega tam? Sedaj si delam veliko upov, da bodem še pred koncem vojne poslan domov. Radost nad tem v slučaju uspeha bi bila nepopisna. Saj si pa to tudi zaslužim po tako dolgem vjetništvu. Upam Te zdravega in čilega. Prirske pozdrave iz svojega prognanstva pošilja Tvoj R. B. — Počtovaja kartočka, pisana dne 1. avgusta in cenzurirana v Irkutsku, je potrebovala do cilja 80 dni.

† Fr. Vraz. V četrtek, dne 26. oktobra, je umrl jeden izmed najbolj delavnih mož narodne, krščanske organizacije, nečak slavnega pesnika Stanka Vraza — župan Fr. Vraz, posestnik v Cerovcu pri Svetinjah, najlepšem delu Ljutomerskih gor. Pokojnik je vkljub svojim 67 letom z mladeniško živahnostjo zasledoval naše gibanje, sodeloval pri vseh gospodarskih, izobraževalnih in političnih organizacijah, nastopal nešteto krat pri raznih zborovanjih in prireditvah ter z njemu lastno prijetno in šaljivo besedo navduševal zborovalce za dobro stvar. Neomajno je stal v vrstah katoliške narodne stranke in z vsemi močmi delal na to, da je v njegovi občini, v kateri je županoval nad 30 let, ostala ista na krmilu. Kako priljubljen je bil pokojnik, je pričal pogreb, ki se je vršil v soboto, dne 28. oktobra, predpoldan. Krasen jesenski dan je bil, toplo je sonce pripekalo na lepe Ljutomerske gorice, ko se je vil dolg spreved od Vrazovega doma po od pokojnika tako ljubljenih in negovanih vinskih gorah k farni cerkvi, kjer se je pridružila še množica njegovih prijateljev in častilcev. Spreved je vodil vlč. g. šmarski dekan Ivan Bohanec ob asistenci 8 gg. duhovnikov iz 3 dekanij. Spreveda se je udeležila visokorodna obitelj grofa d' Avernas, koje posestva je pokojnik oskrboval, in položila na njegovo krsto krasen venec s pomenljivim napisom, zastopnik državnih uradov, zastopnik naše organizacije, veteranska družba iz Svetinj in Ljutomera, mnogo županov in odličnih oseb iz okrajev Ormož in Ljutomer in nepregledna množica domačega ljudstva. Po odpeti žalostinki in izvršenem pogrebnem obradu je imel vlč. g. dekan Ivan Bohanec lep, globoko v srce segajoč govor, v katerem je lepo opisal pokojnikove zasluge in njegovo neumorno delo za dom, družino, cerkev, narod in organizacijo. Pokojniku je določeno za njegovo požrtvovalno delo za javni blagor odlikovanje, a ga ni čakal, uživa pa gotovo odlikovanje v nebesih kot plačilo za svoje vzgledno, krščansko življenje. Počivaj sladko, nepozabni delavec naše organizacije, nepozabni sorodnik slavnega Stanka Vraza! Narodna krščanska organizacija bo ohranila župana Fr. Vraza v hvaležnem spominu!

Našim društvom. Tajništvo S. K. S. Z v Ljubljani, mora izpopolniti kataster vseh društev Slovensko krščanske socijalne zveze, ki se za čas vojske ni bil vodil. Vsa društva zato prosimo, naj na naslov »Slovensko kršč. soc. zveze« v Ljubljani, nemudoma naznanijo svoje odbore in vodstva odsekov. Prosimo tudi, naj vsako društvo S. K. S. Z. v Ljubljani vselej poroča, kedaj bo priredilo svoj letni občni zbor in po občnem zboru naznani S. K. S. Z. v Ljubljani sestavo odbora in morebitne sklepe splošne važnosti. Tudi sklepi sej, ki so splošne važnosti, naj se javijo centrali.

Splošni občni zbor Cecilijanskega društva za Lavantnsko škofijo. Občni zbor tega društva se vrši v četrtek dne 9. novembra ob 4. uri popoldne v prostorih mestnega Cecilijanskega društva (mariborsko stolno župnišče).

Novi 18letniki. »Arbeiter Zeitung« piše: Sedaj nabijajo razglas, ki pripravlja na prebiranje mladeničev, ki leta 1917 dopolnijo 18. leto. Po § 14. črnovojniške naredbe morejo namrec tiste ki leta 1917 dopolnijo 18. leto, že 1. januarja 1917 poklicati na prebiranje. Kdaj da bo to prebiranje, še ni znano. V razglasu se pa naznanja, da so imeniki na Dunaj pristojnih leta 1898 rojenih mladeničev že gotovi in bodo od 3. do 10. novembra na magistratu razpoloženi v vpogled. Kdor opazi kako nepravilnost, jo mora uradu naznaniti.

Stajerski Slovenci branijo koroško slovensko zemljo. Iz italijanskega bojišča se nam piše: Tudi

mi imamo dosti opraviti z verolomnim polentarem, ki si z vso močjo prizadeva, da bi se polastil naših planin in vdrl v našo ljubo slovensko domovino. Mi ga dobro odbijamo na vsej koroški zemlji, katero straži domači koroški pešpolk Tukaj nas je tudi precej štajerskih Slovencev. Vsak teden nas tudi obišče »Slov. Gospodar«, ki ga z velikim veseljem prebiramo. Pa se bolj veseli bi bili, ako bi nam donesl novico, da bo skoraj Bog dal tolikanj zaželeni mir. Pristrčne pozdrave pošiljamo vsem bralcem in bralkam »Slov. Gospodarja« in našim dragim doma ter tovarišem na bojiščih: pešci Gorjanc Franc iz Spitaliča, Črešnar Metod iz Rešnika, Kovačič J. iz Bizeljskega, Jazbinskec Ignac iz Planine, Lorber J. iz Žetaj, Lesar Jakob iz Ptujске gore, Gorišek Anton iz Cirkovc, Hrabošek Jurij iz Ponikve.

Pozdrav in Wöllersdorfa. Iz velike tovarne za strelivo v Wöllersdorfu na Niž e Avstrijskem se nam piše: Srčne pozdrave uredništvu in vsem znancem pošiljamo slovenski fantje in možje 87. pešpolka. Čeravno sedaj nismo na bojišču, pa vendar ravno tako pomagamo vničiti našega sovražnika z izdelovanjem granat, bomb, šrapnelov in sploh z na pravo municijo za artilerijo. Tudi nas vsak teden obišče vrli naš list »Slov. Gospodar« in prinaša nam novice iz daljne domovine. Alojzij Tominešek iz Gornjegograda Jožef Repič iz Zagorec, Mihael Ogrin iz Ribnice, Jurij Uršelj iz Šmartna pri Slovenjgradcu, Ivan Grušovnik iz Ptujске gore, Anton Malus iz Brežic in Appel Friderik iz Gradca.

Tretji zimi nasproti. Naši prijatelji nam pišejo iz bojišča: Zopet nas je tretji zimski čas poselil s svojim ledenim obrazom, toda z železno potrpežlji vsoj bo mo se to prenesli. Našim ljubim domačinom pošiljamo iskrene pozdrave: Miha Sadjak od Šmihela pri Pliberku, Pavel Krušič iz Rožne doline, Anton Kapel iz Kalobja pri Celju (Ti trije so bili odlikovani s srebrno svetinjo II. vrste), Anton Emeršič od Sv. Barbare v Halozah, Štefan Vesenjaki iz Zavrča, Franc Sovič od Sv. Mihela pri Šoštanju in Anton Krajnc iz Št. Ilja pod Turjakom.

Na zasneženih planinah. Piše se nam: Dragi mi »Slov. Gospodar«, mi se Te že v soboto veselimo, ko nas prideš obiskat v daljne hribe in nam doneseš mnogo novic. Tukaj nas je že prišel dvakrat saeg obiskat in kolikokrat se nas bo, to nam je neznan. Zdravi smo tukaj vsi; imamo svež zrak. Vse Slovence in Slovenke ter prijatelje na bojnem polju lepo pozdravimo iz soške fronte: Anton Pučko iz Smolincev, Franc Štelcar iz Brenrove in Jakob Rojs iz Kralovcev, vsi od Sv. Antona v Slov. gor.

Pozdrave iz Kraške planote, vsem cenjenim čitateljem »Slov. Gospodarja« pošiljamo Slovenci od 30-5 cm motorne baterije. Tudi mi smo pri osmi ofenzivi imeli mnogo opraviti. Marsikatero smrtonosno granato smo poslali tja na izdajalca. Mislim da smo marsikateremu pomagali se preseliti na drug svet. A kljub vsem naporom se še mi vedno dobro počutimo. Imamo tudi upanje, da nas Bog ohrani pri krepkem zdravju do slavne zmage. Vse za vero dom cesarja! kličemo podpisani: Desetnik Martin Maček od Sv. Petra v Savinjski dolini, predmojster Jožef Štukelj iz Verač pri Virštanju, topničarji Jožef Drolc iz Polzele, Franc Žilij iz Lesc pri Bledu, Vinko Opara iz Divače in Franc Ograjensek iz Gornje Ponikve.

Želje slovenskih pionirjev. Slovenski pionirji nam pišejo iz italijanskega bojišča: Tekoče leto se nagiba h koncu. Drevje že zgublja svoje listje in vsa narava se pripravlja za zimo, ki nam je že pred durmi. Največ pa ima v sedanjem času opraviti kmet. Treba je spravljati poljske pridelke, sadje, treba je obsejati polja, pripraviti drv za zimo, stelje za živino itd. Sploh nobeden dan ni kmetu dovolj dolg, posebno v sedanjih razmerah, ko je treba vse bolj natančno spraviti in z vsem bolj varčno ravnati. Mi slovenski kmetijski fantje dobro vemo, da vam kmetom manjka delavskih moči, toda letos vam še ne moremo pomagati. Slovenski fantje in možje še stojimo na bojnih tleh z orožjem proti sovražniku. Trdno kakor skala bomo našo milo domovino, dokler ne bomo slavnostno vzdignili zastavo zmage ter po končanih bojih zopet srečno prišli k vam v zaželeni domovinski kraj. Tudi mi željno pričakujemo dneva, da se od našega truda oddahnemo ter ob zopetnem miru obiščemo naše vinske gorice. Pripovedovali si bomo o dogodkih iz sedanjega časa ter hvalili Boga, ki nas v tolikih in tolikih slučajih tako čudežno obvaruje. Ve pa slovenske žene in dekleta,

ki nas v vseh gospodarskih opravkih za topate, dobro oskrbuje naš dom, in ob najboljših prilikah se spominjate nas, ki krepko odbijamo vse sovražne napade. Iskrene pozdrave pošiljamo z bojišča v slovensko domovino vsem sorodnikom in znancem, ženam in dekletom ter čitateljem »Straže« in »Slov. Gospodarja«! Alojz Pupaher, desetnik, doma od Sv. Duha pri Lučanah; Jožef Blazina iz Žetaj; Josip Mahnič; Konrad Pual, desetnik iz Gornjih Hoč in Ivan Sedevčič iz Grgarja.

Za goriške slovenske begunce. Naprošeni smo, da objavimo: Kot pooblaščenca c. kr. okrajnega glavarstva v Gorici in zaupnika odbora za begunce iz juga na Dunaju iščeva stanovanje za slovenske goriške begunce. Oba stanujeva v Tacnu pri Ljubljani, železniška postaja Vižmarje. Točasno je na razpolago več stanovanj na kmetih v stranskih in nekaterih hribovitih krajih. Stanovanja so samostojna, ne med družino ter so že sklenjene pogodbe za najemnino. One družine iz izpraznjenih krajev Goriške, ki gostujejo v ozadju pri drugih ljudeh, naj se obrnejo do nas; dopslje se jim naslov stanovanja, ter pogojeva cena. Oglašajo pa naj se res le taki, ki se morejo, če treba, za dolgo dobo samostojno vzdrževati. Skoro povsod bo dobiti kaj zemljišča v najem, za ceno pa še ni pogojeno. Nastaniti se pri drugih ne svetujeva preveč; bolje je imeti svoje stanovanje ter hoditi od tam k posameznim kmetom na delo. Tako je več svobode in več reda. Piše naj se e-nemu podpisanih: Ivan Mermolja, načelnik gospodarske zadruge za goriško okolico, in Franc Černič, župan iz Št. Petra pri Gorici.

Gospodarske novice.

Glede rekvizicije žita. Ker nam vedno prihajajo vprašanja, koliko žita si sme posestnik na podlagi cesarskih ukazov obdržati, zato ponavljamo: 1. Za klajo si sme obdržati: ovsu 300 kg za vsakega konja; ječmena eno četrtino, odračunši poprejš za seme potrebno množino; grašice dve tretjini vsega pridelka; turšice eno četrtino, odračunši prej za seme potrebno množino. 2. Za živež si sme obdržati: za osebo 132 kg žita na leto. Leto se računi od 15. avgusta, zato sedaj do nove žetve razmeroma manj, recimo sedaj približno 100 kg. Od teh 100 kg si sme obdržati za živež na osebo in leto 75 kg rži ali pšenice ali ječmena, drugih 25 kg pa ali turšice ali ovsu ali ajde; ako nima turšice, ovsu in ajde, pa se sme vseh 100 kg obdržati ali rži ali pšenice ali ječmena. Od ovsu, kjer ni drugega živeža, se pa sme zaradi pičlega zamletja obdržati 200 kg. Fižola se sme obdržati 12 kg za osebo na leto. Proso-pšeno se ne bo odvezalo. 3. Vsakega s e m e n a se sme obdržati toliko, kolikor ga misli vsejati, fižola pa 1 desetino vsega pridelka. — Ako se od posestnika več zahteva, naj se pri oddaji pove, da nima več kakor kar mu gre po cesarskih ukazih. Seveda mora biti priznanje resnično.

Vaga in mera. En hektoliter (100 litrov) ima teže: pšenica 76 kg rž 68, ječmen 64, oves 44, proso 88, zmes 72, turšica 80, ajda 60, fižol 88, grašica 92. Pri nezluščeni koruzi se računi pri vagi tri četrtine zrne in ena četrtina strošje. Pri moki se računi 80 kg moke, je toliko kakor 100 kg žita.

Kdo sme kupovati seno. Vprašanje: Za naš kraj je določena zadruga v Račah, da po naročilu okrajnega glavarstva nakupuje za erar seno. Zadnji čas je prišel mesar Pukl iz marib. okolice v vojaški obleki ter pravil, da on kupuje seno za erar. Kaj naj storimo? Odgovor: Naznanite zadevo okrajnemu glavarstvu. Kupčija s Puklom ni veljavna, ako ga okrajno glavarstvo, ni pooblastilo.

Karte za sladkor in kavo na kmetih. Vprašajo nas: Pri moji hiši je 11 oseb za preživljati. Dobiti bi moral 11 sladkornih in 11 kavinih kart, a dobil sem jih v nedeljo, dne 29. oktobra, vsakih samo po 7. Enako se je pri oddaji prikrajšalo število kart tudi mnogim drugim, dočim so nekateri dobili polno število kart. Kaj naj storim? Ali imajo morda gospodje, ki razdeljujejo karte, navodilo, da morajo kmetstemu in delavskemu prebivalstvu dajati manj kart? Odgovor: Dosedaj še ni izšla nobena odredba, po kateri bi se kmetstemu prebivalstvu smelo odtegovati sladkorne in kavine karte. Za vsako osebo se mora dobiti za štiri tedne eno sladkorno in eno kavino karto, v Vašem slučaju torej 11 sladkornih in 11 kavinih kart. Pozovite urad, kjer dobite karte, da naj vam naknadno da manjkajoče karte, sicer pa se pritožite na okrajno glavarstvo.

Bakrena galica in žveplo. Okrajni zastopi zbirajo sezname, s kakim uspehom se je leta 1916 borilo proti peronospori in grozdu plesnobi. Občine naj takoj poročajo okrajnemu zastopu, ali je bilo bakrene galice premalo za škropljenje, koliko bi je občina rabila za uspešen boj proti peronospori in koliko pa žvepla proti plesnobi. Zveza gospodarskih zadrug, ki ima na skrbi dobavo galice in žvepla, bo na podlagi teh poročil zahtevala od vlade, da se mora pri-

hodnje leto za boj proti trtnim boleznim dati vinogradnikom dovolj galice in žvepla na razpolago.

Oddaja sena. Vprašanje: Naša občina bi morala spraviti sena skupaj 150 vagonov, a ni ga moč več kot 50 vagonov. Kaj naj storimo? Odgovor: Obrnite se telegrafično na okrajno glavarstvo in na cesarsko namestništvo v Gradcu ter prosite, da se zahteva zmanjša.

Mleko, maslo, sir itd. Vsi ti pridelki so prosti, niso zaseženi. Za to se jih lahko prodaje, kamor se jih hoče in nihče ne more biti prisiljen, da jih sploh proda ali da jih mora gotovi osebi prodati. A ker pa po mestih in industrialnih krajih primanjkuje teh živil, za to se nameravajo po posameznih občinah ustvariti prostovoljna nabiralna mesta, kjer se bodo zgoraj imenovana živila nakupovala in odkoder se bodo oddajala določenim mestom, oziroma krajem. Na Dunaju je bilo dne 22. t. m. tozadevno posvetovanje pri Splošni zvezi kmetijskih zadrug. Slovensko zadrugništvo je zastopal dr. Korošec. Določilo se je nazadnje, da si občine same, ki potrebujejo omenjena živila, organizirajo nakupovanje, ki je seveda popolnoma prostovoljno.

Cena vinu v Posavju in ob Sotli. Piše se nam iz Brežic: Cena novega vina se giblje med 2 in 3 kronami. Vino je že precej prodano.

Najvišje cene za vino na Tirolskem (pridelak 1916) je namestništvo določilo za trgovino na debelo naslednje: Vino, ki ima do 8% alkohola (navadna namizna vina) 80 K, od 8-9% (navadna namizna vina) 100 K, od 9-10% (točilno vino) 125 K, od 10-11% (posebno vino) 140 K hektoliter. Cene za nadrobno prodajo bodo določile okrajne politične oblasti, a vendar pa cene ne smejo presegati 40 v za navadno namizno vino, 50 v za točilno vino in 60 v za posebno vino za 1 l.

Razpis službenih mest za deželne dacarje. Deželni odbor bo sprejel 45 paznikov in 110 vodij postaj in revizorjev za pobiranje užitninskega davka na meso, vino, mošt in sadjevec. Prošnje se naj vlagajo najdalje do dne 10. novembra 1916 na »Štajerski deželni urad za pobiranje užitninskega davka v Gradcu, deželni dvorec«. Več o tem v inseratu v današnjem »Slov. Gospodarju« na 8 strani.

Neosnovane govorice radi klanja in rekviriranja svinj. Po deželi širijo gotovi ljudje vesti, da od 1. decembra 1916 naprej ne bo smel nihče več svojih svinj doma zaklati, ampak jih bo moral za peljati v mestno klavnico. Te vesti so popolnoma od prvega do zadnjega izmišljene. Kdor jih širi, mora biti kaznovan. Treba ga je samo naznaniti oblasti. Opozarjamo naše ljudi, naj hranijo mirno kri. Svinje se smejo prej ko slej doma prosto zaklati.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Žatcu je bilo v pretekli dobi zelo živahno popraševanje po tujem, zlasti štajerskem hmelju. Cene za štajerski hmelj so vnovič poskočile za 10 kron pri 50 kilogramih in so se gibale med 115 do 130 K za 50 kilogramov. Razpoloženje trdno in se domneva, da bodo cene za hmelj še za nekoliko narasle, zlasti cene za hmelj iz Savinjske doline, po katerem živahno poprašujejo.

Letošnja hmeljska letina v Savinjski dolini. Iz Braslovč se nam piše: Sedaj smo za letos s hmeljem pri koncu. Pridelalo se ga je manj, kakor so se ga hmeljarji nadejali. Bila je slaba, srednja letina. Seveda so bile tu in tam izjeme. Zaradi cen se je zadnji čas kazalo, da se bo hmelj precej dobro prodal; pa takoj, ko nam je Rumunija napovedala vojsko, je kupčija čisto izostala. Polagoma so ga začeli zopet kupovati po 80-100 K 100 kilogramov. Pred nastopom Rumunije so hmelj ko smo ga še obirali, plačevali po 180 K. A sedaj se je skoro ves Savinjski hmelj poprodal po slepi ceni o 170 do 100 K 100 kg, kar nikakor ne pokriva pridelovalnih stroškov. Sedaj, kakor pravijo poročila, bi bil hmelj dražji, pa ga ni več. Hmeljišča se bodo še bolj krčila. Florijan Rak.

Živinski sejmi na Kranjskem prepovedani. Na Kranjskem je deželna vlada prepovedala živinske sejme in sicer sejme za govedo in svinje. Prepoved je stopila v veljavo dne 29. oktobra t. l.

Ovcereja. Štajerski c. k. deželni kulturni inspektorat posreduje za štajerske posestnike nakup plemenskih ovac in ovnov. Kdor se hoče pečati z ovcerejo in želi nakupiti ovac ali ovnov, naj se obrne na deželni kulturni inspektorat pri cesarski namestnji. Ovcereja je sedaj, ko je volna izredno draga, zelo dobičkonosna in se posebno hribovcem priporoča, da se začnejo zopet skrbneje pečati z rejo ovac.

Jesenska otava in mlada detelja izborna krmilo za svinje. Od vseh strani se pritožujejo svinjerejci, da letos silno primanjkuje svinjske krme. Temu bi se lahko odpomoglo. Mnogokje je še sedaj opaziti lepo mlado deteljo in jesensko otavo, ki bo skorogotovo vzela konec. Priporočamo, da se deteljo in mlado otavo takoj pokosi in zeleno na tanko natrosi po različnih podih in svisljih. Na ta način se detelja in otava dobro posuši in je posušena izborna krmilo za plemene svinje. Taka detelja in otava se na drobno zreže in se surova ali skuhana primeša drugi krmi.

Razne novice.

Oslji pridejo do veljave. V Trstu so začeli prodajati oslovsko meso, prednji del po 2 K 40 v, zadnji del po 2 K 60 vin. en kilogram. To ni nobena novost za Trst, ker se je oslovsko meso prodajalo že davno poprej, seveda na skrivaj. Tako je bil nek mesar zasačen, ker je prodajal meso mlade osla za teletino. Ljudje niso našli nikake razlike, le to je mesarja izdalo, da je pozabil na mizi »ušesa«. Takrat so mu zaprli mesnico, sedaj pa jo bo gotovo zopet smel odpreti.

Celokupne izgube vojujočih se držav znašajo po računu, ki ga je napravilo kopenhasko društvo za studij socialnih posledic svetovne vojne, v prvih dveh vojnih letih 4,631.500 mrtvih, 12 milijonov 245.300 ranjenih in 3,373.700 invalidov.

Vojna znanost je iznašla najrazličnejša sredstva za pokončevanje ljudi. Sedaj se listi iz Nemčije pritožujejo, da so francoski letalci, ko so 22. oktobra bombardirali Metz, metali na mesto bombe s plinom. V nekem predmestju Metza je ta plin zadušil pet oseb, sedem oseb pa je smrtno-nevorno obolelo. Vsled plinov takih bomb nastane čez nekaj dni gnojenje pluć in konec je strašno trpljenje in grozna smrt.

Od ključavničarskega pomočnika do učenjaka. V Plönu na Nemškem je umrl ravnatelj profesor dr. Oton Zacharias. Rojen je bil l. 1846. v Lipsku in postal ključavničarski pomočnik. Šele v starosti 19 let se je učil gimnazijskih predmetov in to poleg svojega ključavničarskega dela, napravil maturo in se posvetil prirodoslovju. Postal je jako znamenit učenjak ter si pridobil za znanost in za narodno gospodarstvo velike zasluge.

Strašna lakota v Afriki. O. Keiling, apostolski prefekt v Angoli, poroča: Ze 20 let sem tukaj, a videl sem že mnogo besede ter bil priča mnogemu opustošenju, toda nikdar se nisem doživel toliko gorja! V onih pokrajinah, kjer je vladala najhujša suša, je umrla tretjina vsega prebivalstva, v nekaterih deželah celo 60%. Cele karavane so bežale iz enega kraja v druge, da se rešijo pred grozno smrtjo lakote. Kdo presteže one, ki so onemogli na potu? Tu si lahko videl, kako zapušča sin očeta pod senco v naglici urezanih vejic, kako pospeši mož korake, da ne bi več slišal klicanja in tožbe svoje od lakote umirajoče žene; tam zopet, kako grebe nesrečna mati pesek, da pokoplje svojega mrtvega otroka. Taki in enaki prizori, eden strašnejši od drugega.

Dopisi.

Maribor. Tukajšnji lekarnarji so vsled pomanjkanja lekarniškega osebja sklenili, da bodo v zamških mesecih odprli lekarno še le ob 1/2 8. zjutraj in zaprli ob 8. zvečer. Glede ponočne službe se pa ničesar ne spremeni in bo dotična lekarna, ki bo imela ponočno službo, označena s posebno tablico ki bo nabita na vratih dotične lekarnice.

Sv. Peter pri Mariboru. Kakor smo že poročali, smo spremili dne 9. okt. k zadnjemu počitku daleč naokrog znanega Matijo Šnuceta, posestnika na Vinički gori. Kako je bil rajni priljubljen, je dokazala množica ljudij, ki ga je spremila na njegovi zadnji poti deloma od doma, deloma se pridružila med potjo sprevodu. Hvala, hvala vsem, ki ste nam bili v tolažbo v težkih dneh in počastili s svojo navzočnostjo spomin prerano umrlega. Imenoma bodi izrečena najsrčnejša zahvala: vlč. g. župniku Štrkl za tolažljive besede ob odprtem grobu, č. g. kaplanu Zajc, ki je vodil 1/2 2. uro da leč sprevod in g. Krajncu, nadučitelju od Sv. Barbare kot zastopniku tamošnje posojilnice kakor tudi vsem sosedom in znancem. Se enkrat hvala! Ohranite ga tudi nadalje v blagem spominu!

Št. Ilj v Slov. gor. Na našem novem pokopališču nastajajo vedno sveži grobovi. Dne 16. oktobra je umrla žena tukajšnjega pekovskega mojstra g. Juvan. Zapušča 6 nežnih otročičev. Prejšnji teden smo pokopali dva tujca. Dne 15. oktobra

so iz tovarniškega vodotoka v Ceršaku ob Muri potegnili mrtvo in popolnoma nago truplo nepoznanega moškega. Domneva se, da je vtopljenec ruski vojni vjetnik. Pokopali so ga na tukajšnjem pokopališču. — V četrtek, dne 19. oktobra popoldne med 3. in 4. uro je našel železniški čuvaj Purgaj, ki je nadziral progo med Spielfeldom in Št. Iljem v sredini šentiljskega predora na progi mrtvo truplo nekega vojaka. Manjkal mu je gornji del glave. Došla komisija je dognala, da je ponesrečenec 47letni črnovojnik Simon Zillinger, doma od Sv. Jurija ob Pesnici in da je služil pri 47. pešpolku. Vzrok nesreče ni jasen. Domneva se, da je padel z vlaka in se ubil.

Velika Nedelja. Kakor drugod, so tudi naši zvonovi na potu na bojno polje. Odpeljali so največjega (1830 kg) in namanjšega (210 kg). Ostala srednja dva sta svojima tovarisema, s katerima sta skupaj v najlepši edinosti od leta 1885 delovala v čast božjo, z žalostnim glasom spremljala še nekaj časa, ko sta se okinčana peljala proti Ptujju, da pojeta enkrat našim sovražnikom smrtno pesem. Da sta se mogla ohraniti dva farna zvonova, je bilo treba pobrati zvonove vseh kapelic v župniji, iz Runča, Ključarovec, Vičanec, Hajdla, Drakšla v skupni teži 257 kg. Tako je zrtvovala naša župnija 2297 kg bron v vojne namene. Bog daj, da bi te žrtve obilno pripomagale h konečni zmagi!

Celje. Mestni magistrat je določil, da se bo od nedelje dne 29. oktobra naprej prodajal kruh samo na dveh mestih in sicer za mestno prebivalstvo v hiši št. 4 Ljubljanska cesta in za prebivalce iz celjske okolice, Petrovc, Velike Pirešice, Šmartna v Rožni dolini, Škofjevasi ter iz krajev Rifengozd in Tremerje pa na Glavnem trgu hiš. št. 8. Od 29. oktobra naprej ne sme več prodajati noben pek kruha, tudi ne najmanjše množine. Zoper tozadevne prestopke je določena denarna globa do 5000 K, oz. kazen zapora do 6 mesecev.

Galicija. Tukaj je dne 1. oktobra t. i. nenadoma umrla Urša Šuperger, p. d. Slepčeva mlinarica Istega dne — v nedeljo — je zjutraj še bila v cerkvi, opravila sv. spoved in prejela sv. obhajilo, se popoldne udeležila splošne vojne procesije na Sv. Jungertu ter šla proti večeru z malo košarico v bližnji gozd nabirat gob. Ker je že pozno v noč še ni bilo nazaj, so jo šli iskati in jo našli na visokem hribu mrtvo ležati na zemlji, brez vsake rane ali poškodbe: zadela jo je kap. Ni bolehal, pač pa se je v zadnjem času veliko žalila nad izgubo zvonov domače cerkve. Vrli, krščanski gospodinj in dobri slovenski materi, svetila večna luč!

Brežice. Dne 26. okt. je umrl tukaj po kratki bolezni F. Kankowsky, davčni upravitelj. Bil je steber tukajšnjega nemštva.

Zadnja poročila, došla v četrtek, 2. nov.

Novo ministrstvo.

Uradno se dne 31. oktobra poroča iz Dunaja, da je pl. Koerber svoje ministrstvo sledeče sestavil: Dr. pl. Koerber, ministrski predsednik, Erwin pl. Schwarzenau minister notranjih zadev, domobranski minister Georgi, Hussarek naučni minister, Klein pravosodni minister, Marek finančni minister, Štibral trgovinski minister, Trnka minister za javna dela, general Schaible železniški minister, grof Clam-Martinitz poljedelski minister, Bobrzenski minister za Galicijo.

V kabinetu so torej: 2 Čeha (Trnka, Clam-Martinitz), 1 Poljak (Bobrzenski), ostali so Nemci.

Rumuni izgubili 10.071 mož, 37 topov, 47 strojnih pušk

Dunaj, 31. oktobra. Iz uradnega poročila avstrijskega generalnega štaba: Avstro-ogrski in nemške čete generala plem. Falkenhayna so od dne 10. oktobra vjele 151 častnikov in 9920 mož, uplenile pa 37 topov, 47 strojnih pušk, 1 zastavo in mnogo vojnega gradiva.

Najnovije avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 1. novembra.

Uradno se razglša:

Rumunsko bojišče.

Fronta nadvojvoda Karla: Zahodno od Pre-

lealskega sedla se je našim četam posrečilo, da so vdrl v sovražnikove postojanke, pri čemur so uplenile 10 infanterijskih topov in 17 strojnih pušk. Južno od prelaza Črvena veža smo pridobili na ozemlju.

Rusko bojišče.

Fronta bavarskega princa Leopolda: Posrditi artilerijski predpripravi je sovražnik pri nastopu teme poizkušal zopet polastiti se postojank, ki jih je dne 30. oktobra izgubil ob vzhodnem bregu Narajovke. Kljub petkratnemu ogromnemu navelu se je naša postojanka popolnoma obdržala. Istotako so se izjalovili močni napadi na turške čete. — Ob Bistrici Solotvinski so bili sovražni oddelki z ognjem pregnani.

Italijansko bojišče.

Na južnem krilu primorske fronte se je tekom večeršnjega dne sovražni artilerijski in mitski ogenj zopet povečal do velike silovitosti. Od 3. ure popoldne naprej je pričela sovražna infanterija v Vipavski dolini in na Kraški visoki planoti prodirati proti našim postojankam; kjer je smatrala naše razstreljene postojanke, da so zrele za napad, se je navallila na nje; a napadi so bili z zatvornim ognjem in s profisunkni odbiti. Zvečer je ogenj ponehaval, a se je po noči z veliko silo zopet obnovil.

Sovražni letalci so metali na Dutovlje, Sežano in Miramar številno bomb, ne da bi povzročili kako znatno škodo. Stotnik Schuenzel je nad fazanskim zalivom sestrelil enega Kapronija.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Najnovije nemško uradno poročilo.

Berolin, 1. novembra.

Balkansko bojišče.

Fronta maršala pl. Mackensena: Nobe-nih dogodkov posebne važnosti.

Macedonsko bojišče.

Ob kolenu reke Črne in med jezeri Vutkovo in Tahyno se je artilerijsko delovanje zopet povečalo.

Listnica uredništva.

Ljutomer: Obradajte se na deželnega poslanca č. g. Ozmeča. — Andrič pri Gradcu: Pišite domačim, naj vam napravijo prošnjo za dopust, katero naj občina potrdi. Nato se naj pošlje prošnja naravnost vam, da jo osebno predložite pri raportu. — Smarjeta ob P.: Ker smo morali radi praznika uredništvo že v terek opešne izključiti, žal vašega dopisa tokrat ne moremo več spraviti v list. Na vrsto pa pride gotovo v prihodnji številki. Oprostite! — Iste celja za dopise iz Podgorja, Pušencev, Nagove itd. Kar ni zastarelo, pride vse na vrsto.

Kupim malo ali srednje veliko, z'oženo, za vsako kulturo, posebno za sadje- in živinorejo pripravno

posestvo

v prijetni zavetni suhi legi z dobrimi poslojji. Zahteva se toliko gozda, da je dovolj stelje, drv in potrebnega lesa za gospodarstvo. Morebitne ponudbe z navedbo površine in cene se prosijo na naslov: Trg št. 333. p. Št. Jur ob južni železnici.

707

Zahvala.

Za vse dokaze iskrenega sočutja, ki so mi došli povodom smrti preblagega, nad vse ljubljenega soproga, izrekam tem potom najiskrenejšo zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so ga v toliko obilnem številu, izkazajoč mu poslednjo čast, spremili k večnemu počitku.

Sv. Jurij ob Ščavnici, dne 29. okt. 1916.

Marija Pišec,

vдова c. kr. žandarm. stražmojstra.

708

Zahvala.

Ob izgubi naše ljube in predrage matere

Barbare Čede.

katerih nenačna smrt je nas otroke tako žalno in bridko zadela, se iz celega srca zahvalimo veleč. gg. župniku in g. kaplanu žal-skemu, vsem blagim sorodnikom, sosedom in dobrotnikom naše očetovske hiše za njih sočutno dejansko ljubezen in ravno tako vsem blagim župljanom grizkim, ki so se tako obilno udeležili pogreba in molili za njih. Bilo je nam otrokom vsem v tolažbo. Bog plačaj!

Porance v Grizah, dne 23. okt. 1916.

Julijana Poteko,

Jožef, Marija, dr. Anton Čede.

69